

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztą: kwartalnie 4 zlr. 15 kr., miesięcznie 1 zlr. 25 kr.
Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 40 kr., miesięcznie 1 zlr. 40 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmoni) po raz pierwszy 4 kr.
następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Francya. — Belgia. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 19. maja. Obwieszczenie c. k. galicyjskiego prezydum krajowego tyczące się utworzenia c. k. prokuratury finansowej dla Galicyi, Bukowiny i Krakowa.

Rozporządzeniem c. k. ministerstwa finansów z 3go maja 1852 l. 8410 została galicyjska prokuratura kamery podług postanowieni najwyższej uchwały z 21go grudnia 1850 jako c. k. prokuratura finansów dla Galicyi, Bukowiny i Krakowa, na nowo uorganizowana, którą też zaczawszy od 1go czerwca 1852 za ukonstytuowaną w tym charakterze uważać należy. — Co się podaje do wiadomości powszechnej.

Lwów, 19. maja. C. k. ministerjum finansów mianowało dekretem z 3go maja r. b. l. 8410 adjunktów fiskalnych przy galicyjskiej prokuraturze kamery, Dra. Józefa Doctor, Dra. Józefa Baygar, Dra. Stanisława Szlachetowskiego, nakoniec konceptistę przy c. k. ministerjum spraw wewnętrznych Dra. Ignacego Semkowitza, c. k. radcami finansowymi, zaś aktuaryusza przy c. k. galicyjskiej prokuraturze kamery Dra. Karola Lehmann i tamtejszych praktykantów konceptowych Dra. Henryka Knendich i Rudolfa Gradowicza adjunktami fiskalnymi.

Lwów, 16. maja. Ponieważ przy powszechnym oddziale komisji dla teoretycznych egzaminów ogólnych okazuje się potrzebnem pomnożenie komisarzy egzaminacyjnych, przeto widziało się wys. ministerjum nauk spowodowanem podług dekretu z 4go maja 1852 l. 4229, mianować nadzwyczajnego profesora Sikarda Steiner i c. k. radcę i wysłużonego profesora Dra. Maussa przy lwowskiej wszechnicy, komisarzami egzaminacyjnymi tego oddziału dla teoretycznych egzaminów ogólnych, a mianowicie pierwszego dla ekonomii politycznej i polityki finansowej, a ostatniego dla historii.

Co się niniejszem podaje do wiadomości publicznej.

Lwów, 22. maja. Dnia 22. maja 1852 wyszedł w c. k. galicyjskiej drukarni rządowej XXV. zeszyt z r. 1850 dziennika rządowego ustaw krajowych dla kraju koronnego Galicyi.

Wiedeń, 18. maja. Dnia 19. maja 1852 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany XXXII. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, a mianowicie we wszystkich wydaniach.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 108. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 10. maja 1852, którem się prowizoryczna norma jurydyki dla spraw cywilnych w Siedmiogrodzie zaprowadza.

Nr. 109. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 14. maja 1852, tyczące się zaprowadzenia prowizorycznego regulaminu adwokatów w Siedmiogrodzie.

Sprawy krajowe.

Lwów, 19. maja. Prezes c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego uwiadamia, że trzynaste z kolei ogólne zgromadzenie Towarzystwa, na podstawie §. 52. ustaw odbędzie się we Lwowie, w dniu 25go i następn. czerwca b. r. o godzinie 10tej z rana, w gmachu Zakładu naukowego Ossolińskich, na które szanownych członków rzeczonoego Towarzystwa niniejszem uprzejmie zaprasza, zawiadamia oraz, że sekcyja leśna Towarzystwa gospod. galic. odbędzie pierwsze swoje posiedzenie podczas rzeczonoego ogólnego zgromadzenia w dniu na pierwszym zebrańiu członków Towarzystwa oznaczyć się mającym.

Przedmioty, które wzięte będą pod rozbiór tak na posiedzeniach zgromadzenia jak i sekcyi leśnej są następujące:

1. Ponieważ uprawa rzepy (turnipsu) i braku zaczyna się już w kraju rozszerzać; byłoby na czasie zastanowić się: jak dalece w stosunku do użytej przestrzeni, rośliny te dawane na karmę dla bydła, stanowią pożytek w porównaniu z kartoflami, przerobionymi

na wódkę i braję, z uwzględnieniem uzyskanego zasobu stercoryzacyjnego; a przeto czy zastąpienie uprawy i przetworzenie kartofli na miejscu, przez uprawę i przetworzenie na miejscu w mowie będących roślin okopowych, jest dla gospodarstwa wiejskiego i pod jakimi warunkami korzystne?

2. a) Jak dalece utrzymanie owiec prostych krajowych w stosunku do owiec cienkowłnistych zalecać można?

b) Czy uprawa roli za pomocą koszarowania jest dogodną lub niedogodną? i pod jakimi warunkami sprawa gruntów koszarami owczemi może być z korzyścią używana?

c) Czyli i pod jakimi warunkami hodowanie owiec krajowych, połączone z koszarowaniem, jest do utrzymania bydła rogatego na pożytek i nawóz pożyteczniejsze?

3. Czy dawanie soli bydłu i owcom przyczynia się do podniesienia chowu, jaki wywiera wpływ na mleczność i tuczność i czy jest niezbędnym warunkiem wymienionych własności lub nie?

4. Które z pługów poprawnych, w wielu miejscach już używanych, zalecać można ze względu na ich cenę, trwałość i skutek w uprawie roli?

5. Na Podolu powszechnie przechowują nie młócone zboże w tak zwanych stertach. Co rok droższy materiał budowlany, niemniej robotnik i rzemieślnik wymagają znaczniejszych nakładów na budynki gospodarcze; często wydarzające się pożary wprowadzają gospodarza nie rzadko w zupełną niemożność postawienia nowych budynków w miejsce zgorzałych.

Doświadczenia czynione na Podolu z przechowywaniem zboża w stertach, udzielone publiczności, nie byłyby bez korzyści, a mianowicie:

a) Jakie korzyści przemawiają za utrzymaniem tego sposobu przechowywania zboża? Z jakimi niedogodnościami jest ono połączone? Pod wpływem jakich okoliczności używanie stert staje się pożądanem, jako to: miejscowości, objętości gospodarstwa, kapitału zakładowego, kosztów sadzenia i młóczy, szkód wynikających z utraty ziarna lub zepsucia paszy i t. d. a to w porównaniu z przechowywaniem zboża w stodołach?

b) Jakie ziemiopłody najlepiej, a jakie najmniej korzystnie przechowywać się dają w stertach?

c) Jak sterty układać należy ze względu na ich objętość; a) kształt b) ułożenie c) na przechowany produkt?

d) Jakie pokrycie stert jest najlepsze; czy ruchome dachy, czy nałożenie słomy mierzwiastej?

e) Jak chronić ziemiopłody od uszkodzeń od dołu już to przez wilgoć, już przez myszy?

f) Jak sterty ustawiać należy, jeżeli zboże nie naraz do młóczy się zabiera?

6. Jakim wpływem szczególnie powinno być przypisane zmniejszenie się lasów dębowych w Galicyi i jakimi środkami pomnożenie tego rodzaju lasów nastąpiłoby mogło?

7. Czy zapust lasów modrzewiowych w Galicyi i z jakim skutkiem jest możebny i jakie spostrzeżenia w tym względzie poczyniono?

8. Powszechnie dająca się czuwać potrzeba administracyi pomniejszych lasów za pomocą indywiduów leśnych, w tej kategorii wykształconych, jakim sposobem najskuteczniej może wejść w wykonanie?

9. Kopanie rowów i sypanie wałów w miejscach spadzistych, grożących przzerwaniem i utworzeniem paryj, czy jest możebne? W przeciwnym razie, jakie inne sposoby opasania lasów, w miejsce rowów mogłyby być zaprowadzone?

10 Jakim sposobem najemnika do robót lasowych w razie potrzeby można sobie najskuteczniej zabezpieczyć, i czyli istniejące w podobnym celu towarzystwa w niemieckich krajach (*Ständige Arbeitenschaften*) mogą być i w Galicyi zaprowadzone?

11. Jakie postrzeżenia poczyniono w ostatnich latach pod względem uszkodzenia lasów przez owady?

Lwów, 22. maja. Ponieważ nadesłane w ostatnich czasach wiadomości urzędowe o stanie zdrowia bydła rogatego w Mołdawii są więcej zaspokajające, przeto widział się rząd krajowy być spowodowanym, zachowywany dotychczas na bukowińskiej granicy obwodowej od tego księstwa naddunajskiego 20dniowy czas kontumacyi dla bydła rogatego na 10 dni zmniejszyć, przyczem jednak zastrzega sobie zezwolić dopiero wtedy na dalsze cofnięcie tyczącego się weterynarno-policyjnego środka ostrożności, jeżeli zupełne ustanie

zarazy w wspomnianym kraju zagranicznym z dalszej obserwacji prawdziwym się być okaże.

Kraków, 20. maja. Według odebranych w dniu wczorajszym pewnych wiadomości z Wiednia, kwestya budowy kolei żelaznej po prawym brzegu Wisły równoległej Krakowskiej, rozstrzygnięta nakoniec ostatecznie i stanowczo została. Dyrekcya kolei północnej uwolniona jest na teraz od obowiązku prowadzenia kolei żelaznej pomiędzy Oświęcimm i Bochnią, a rząd przyjął na siebie budowę kolei łączącej Oświęcim z Szczakową, a Kraków z Bochnią tak, że zamiast prowadzenia nowej kolei po prawej stronie Wisły, któraby zamieniła kolej Krakowską na uboczną, ta ostatnia wchodzić będzie w system sieci łączącej kolejami Galicyę z zachodnimi prowincjami monarchyi. Ile nam wiadomo, decyzję tę tyle korzystną dla naszego miasta winni jesteśmy staraniom JE. Namiestnika kraju bawiaącego obecnie w Wiedniu, zaco miasto Kraków wraz z całym okragiem wdzięcznem być nie przestanie, bo od rozstrzygnięcia tego pytania zawisł dobry byt i cała przyszłość miasta. (Czas.)

Wiedeń, 20. maja. Na dniu 30. sierpnia r. z. włożył Jego Mość Cesarz na ministerya obowiązek zaprowadzenia jak największych oszczędzeń w swych gałęziach administracji.

Finansowe stosunki Austrii nakazywały wypełnić spieszenie to zadanie, i jak donosi dziennik urzędowy z dnia dzisiejszego, rozwiązano je istotnie w zaspokajający sposób.

Podana w budżecie na rok 1852 suma wydatków została o 14,268,290 złr. m. k. zmniejszona, do czego przyłączy się jeszcze pod względem wydatków na armię w roku 1853 na mocy najwyższego postanowienia z 8. b. m. oszczędzenie w kwocie 2,600,000 złr. mon. konw.

Suma ta jest bez zaprzeczenia znaczna, a deficyt zostanie przeto tak znacznie umniejszony, że można z pewnością spodziewać się pomyślnego ztąd wpływu na kredyt państwa w ogóle.

Tym sposobem odpada wszelki powód do słusznej obawy, a dla administracji finansów Austrii zbliża się coraz bardziej ta chwila, w której nie tylko stosunki pieniężne w ogóle, ale i ekonomia państwa w szczególności w pożądany zaspokajający sposób uregulowane zostaną.

Konsekwentnie przeprowadzony system oszczędności w połączeniu z postępującą zapewne stosownie produkcją we wszystkich gałęziach i powiększającą się przeto naturalnie siłą podatkową ludów, wyda i musi wydać jak najlepsze owoce. (L. k. a.)

(Okólnik hrabi narodu saskiego do niższych władz kraju saskiego. — Rezultat rekrutacyi w województwie Serbskim i w banacie Temeskim.)

Wiedeń, 20. maja. Hrabia narodu saskiego i sędzia królewski w Hermansztadzie Franciszek Salmen, mianowany teraz radcą przy c. k. najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym w Wiedniu, wydał przy składaniu dotychczasowej posady swej okólnik pożegnawczy do niższych władz kraju saskiego, z którego przytaczamy następujący piękny ustęp: „Ludność kraju saskiego udowodniła świetnie swoją wierność dla panującego księcia śród najtrudniejszych okoliczności; żyjącej generacyi naszego ludu udało się przekazać potomności bez zmayı dawną sławę naszych przodków. Do jednego celu musimy i my teraz dążyć, a tym celem jest: wielka zjednoczona Austria! Szczęście i błogosławieństwo tej wielkiej ojczyźnie naszej, w której olbrzymim gmachu i dla naszego ludu przytułek się znalazł.“

— W Województwie Serbskim i w Temeskim banacie skończyła się już rekrutacya z dniem 1. 0. z. m. jak najpomyślniej. Mający być przystawionym kontyngens wynosił 4410 ludzi; na to było konskrybowanych 22,236 obowiązanych do służby wojskowej, z których 4360 ludzi już odstawiono. Z taks za uwolnienie wpłynęło od 603 indywiduów 301,500 złr m. k.

— Królewsko-bawarski minister v. d. Pfordten przysłał do Album Radetzkiego kartkę, na której wypisane są następujące słowa: „Niema Niemiec bez Austrii. Ludwik v. d. Pfordten, król. bawarski minister państwa. (L. k. a.)

(Kurs wiedeński z 22. maja 1852.)

Obbligacye długi państwa 5% 95 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ % 86 $\frac{5}{16}$; 4% —. 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —. Lozy z r. 1834 —; z roku 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Akcye bankowe — 1316. Akcye kolei półn. 1890. Głognickiej kolei żelaznej 762 $\frac{1}{2}$. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 640. Lloyd 625.

Ameryka.

(Pomyślność kandydatury pana Webster.)

Nowy-Jork, 24. kwietnia. Kandydatura pana Webster na prezydenturę Stanów zjednoczonych uzyskała od ostatniej scysyi przy naradach wyborczych w Washington u partyi Whigów wiele szansy i słyhać znnowu, że prezydent Fillmore czeka tylko na stosowną chwilę, aby panu Webster ustąpić miejsca. Ten stan rzeczy spowodował demokratów połączyć się ściślej między sobą. (P. Z.)

Hyspania.

(Zmiana w ministeryum marynarki.)

Madryt, 5. maja. Dzisiejsza urzędowa gazeta ogłosiła kilka król. ordonansów, według których dymisyę dotychczasowego ministra marynarki, *Armero* przyjęto, a pana *Vigodet*, jeneralnego kapitana Kadyxu, jego następcą mianowano. Az do czasu jego przybycia będzie zastępować miejsce ministra marynarki minister wojny *Espeleta*. (W. Z.)

Francya.

(Uczta w ratuszu dla oficerów armii Paryskiej. — Senat. — „Constitutionnel“ o rezultacie zmiany rent i o misyi p. Quentin Bauchart.)

Paryż, 16. maja. Dzisiejszy *Moniteur* zawiera obszernie sprawozdanie o uczcie, którą prefekt Sekwany przedwczoraj w ratuszu dał oficerom armii paryskiej. Prefekt Sekwany wniósł przy tej sposobności następujący toast: „Wnoszę toast na prezydenta republiki, na godną głowę naszego walecznego wojska, która chorągwiom naszym przywróciła orły cesarskie, a naszym barwom narodowym dawną ich świetność. Oby dla szczęścia Francyi te świetne świadki (orły) naszych nieśmiertelnych zwycięstw były jeszcze przez długie lata świadkami pokoju i pomyślności. Niech żyje Ludwik Napoleon!“ — Minister spraw wewnętrznych p. Persigny pił zdrowie armii i rzekł: „Mości Panowie! Ojcowie wasi z pod Marengo, Austerlitz, Wagram i Moskwy spełnili wielkie czyny. Krwią swoją rozplenili w całym świecie nasienie idey cywilizującej, przyczyniając sławy rewolucyi francuskiej; oczyścili ją, powiększyli i wyryli w duchu ludów tak, iż na przyszłość jest niezwyciężoną. — Ale Wy więcej jeszcze uczyniliście, bo w czasie zepsucia i zamieszania zachowaliście cnotę Ojców Waszych, i idąc za synowcem Cesarza w Jego odważnem przedsięwzięciu ocaliliście honor Francyi. Mieście sobie więc za chlubę Mości Panowie, że znnowu odbieracie orły Wasze. Cały świat wie, że równie godni jesteście zdobić niemi wasze chorągwie, jak i ojcowie wasi. Zdrowie armii francuskiej!“ — Jenerał St. Arnaud odpowiedział w imieniu swoich towarzyszków broni, i wniósł potrójny toast księciu Ludwikowi Napoleonowi, sławie, wielkości Francyi i pomyślności miasta Paryża,“ trzy myśli, jak powiedział jenerał, które łączy w tym jednym toaście i które nigdy rozłączać się niepowinny w ich sercach.

— Senat zebrał się wczoraj pod przewodnictwem wiceprezydenta Mesnard. Naradzano się nad przyjętymi w ciele prawodawczem czterma projektami podatków departamentalnych i oświadczył, że ich ogłoszeniu nie przeszkadza.

— *Constitutionnel* zawiera w artykule, w którym traktuje o rezultacie zmiany rent ważne doniesienie, że z wniesionych z państw zagranicznych reklamacyi w sumie 35 milionów, 29 milionów pochodzi od Cesarza Rosyi, i że ten już poprzednio kazał sprzedać nabyte w r. 1847 renty francuskie. *Constitutionnel* robi uwagę, że z 500 milionów pięcioprocentowej renty w nominalnej wartości, które są za granicą, reklamowano tylko 35 milionów, a z całej ilości kapitału tych samych papierów, t. j. z 3600 milionów, w ogóle tylko 74 miliony reklamowano, t. j. około 2 od sta, co rzeczywiście jest pomyślnym i szczęśliwym rezultatem, który wielkie sprawiać musi zaspokojenie twórcom i promotorom operacyi konwersyi rent.

— *Constitutionnel* wspomina znnowu o misyi pana Quentin Bauchart w południowych departamentach i zapewnia, że według doniesień z tamtych stron rezultat jest najpomyślniejszy. Namietna ludność tamtejszych okolic porwana chwilowo przez Socyalistów nawróciła się teraz na stronę Ludwika Napoleona. Kochamy Ludwika Napoleona powiadają, a dowodem tego jest, żeśmy dnia 10. grudnia 1848 i dnia 20. grudnia 1851 wszyscy za nim głosowali. Zuane sprawozdanie pana Quentin Bauchart, w którym powiada, że wszyscy oprócz dawnych stronniów, byli za łagodnością, drukowane jest w *Monitore* gmin i poprzybijane we wszystkich gminach Francyi.

Surowsze zdania wyrzeczone w raportach jenerałów Canrobert i Espinasse nie podobały się, jak się zdaje, w Paryżu, spodziewać się przeto, że wkrótce znnowu ulaskawiona zostanie pewna liczba z pozostałych dziewięciu do dziesięciu tysięcy więźniów. (P. Z.)

(Sprawozdanie miesięczne banku francuskiego. — Projekt do nowej ustawy o cudzoziemcach. — Ulaskawienie.)

Paryż, 14. maja. Bank francuski ogłosił dziś miesięczne sprawozdanie swoje. Zapas gotówki jego zmniejszył się od ostatniego sprawozdania o 3 $\frac{1}{2}$ milionów. Portefeuille powiększył się o 10 $\frac{1}{2}$ mil., mianowicie o 2 $\frac{1}{2}$ mil. w Paryżu, a o 8 mil. w departamentach; pierwszy wynosi teraz 47,936,016 fr., a drugi 82,173,686 fr. Forszusy na papiery publiczne zmniejszyły się prawie o 24 milion. Forszusy na papiery kolei żelaznych podniosły się z 4,542,700 fr. na 8,754,455 franków. Znajdujące się w obiegu banknoty pomnożyły się o 3 $\frac{1}{2}$ milionów. Bieżący rachunek skarbu państwa wynoszący teraz 87,895,718 fr. pomnożył się o 4 $\frac{1}{2}$ milionów. Cały zapas gotówki wynosi teraz 597 $\frac{3}{4}$ milionów, a znajdujące się w obiegu banknoty 660 milionów.

— O przedłożonej radzie stanu nowej ustawie o cudzoziemcach zdał sprawę pan Carlier, który w projekcie rządowym jeszcze dalej się posunął niż pan Maupas. Podług projektu pana Carlier, który pewnie przyjęty zostanie, może być pobyt w Paryżu i Lugdunie wzbromiony wszystkim Francuzom i cudzoziemcom, którzy niemają własnego przywoitego pomieszkania ani też potrzebnych środków utrzymania, jak również tym, którzy za rebelyę, żebractwo, włóczenie się i udział w koalicjach robotników aresztowani byli. Przekraczający ten zakaz będą karani — jedno — do czterotygodniowym aresztem i mogą oprócz tego jeszcze być oddani pod dozór powszechnej policyi.

— Były jenerał paryskiej gwardyi narodowej Courtais, który z przyczyny wypadków grudniowych skazany był na śmierć in contumaciam, został ulaskawiony przez prezydenta republiki skutkiem wysokiej interwencyi. Komendant Peyronne, skazany najpierw na dożywotne więzienie a potem na 10letnie wygnanie, opuścił już Francję. — Część powstańców grudniowych, którzy byli skazani na niewolę w Algieryi, a zdolnymi są zarobić sobie na chleb, została tyl-

ko internowana. 600 do 700 innych umieszczono w koloniach rolniczych.

Belgia.

(Ces austr. ambasador u króla Jego Mości.)

Bruxela, 13. maja. Dzisiaj o pierwszej godzinie z południa przyjmował król Jego Mość c. k. austriackiego posła i pełnomocnego ministra przy tutejszym dworze, pana barona Vrints, na publicznej audyencji, który Mu swe listy wierzitelne doręczył. Posłowi towarzyszył w nadwornym powozie adjutant Jego król. Mości do królewskiego pałacu równie jak i w jego powrocie z pałacu.

(Wien. Ztg.)

Holandia.

(Sprawa Japonii.)

Haaga, 14. maja. Niedawno krążyła pogłoska, że rząd japoński miał wezwać zagwarantowanej traktatem pomocy naszego rządu przeciw zamierzanemu najazdowi ze strony Amerykanów. Wszakże z większym prawdopodobieństwem można było przypuszczać, że w razie gdyby władze japońskie miały w istocie udać się w tej sprawie do naszego rządu, nastąpiłoby to pewnie w tym zamiarze tylko, aby gabinetowi Unii stosownie przedstawienia zrobione zostały. Ten ostatni domysł sprawdził się istotnie, albowiem holenderski pełnomocnik w Washingtonie otrzymał polecenie doręczyć następującą notę amerykańskiemu sekretarzowi dla spraw wewnętrznych:

Wiadomo powszechnie, że rząd Japonii zabrania okrętom zagranicznym przystępu do tego państwa. Pomimo zostało wydane rozporządzenie w roku 1842, aby takim okrętom, które burza zapędzi na wybrzeże japońskie, lub które dla braku żywności tam zwiną, dostarczano żądanych artykułów. Tymczasem zaś udał się rząd japoński, będąc w obawie, aby rozporządzenie to, wywołane tylko uczuciem ludzkości, fałszywie wykładane być niemogło — z prośbą do rządu holenderskiego, aby zechciał uwiadomić o tem wszystkie inne mocarstwa, że przez powyższe rozporządzenie zachowywany przeszło od dwóch wieków w Japonii system wykluczenia, od którego zaprowadzenia niewolno było nigdy okrętom zagranicznym zbliżać się do wybrzeżów Japonii, ani uchylony ani też odmieniony nie został. Rząd holenderski niewzbraniał się bynajmniej uczynić zadość tej prośbie, a to tem bardziej dlatego, że rząd japoński niemoże żadnym innym sposobem skutecznie takiego uwiadomienia; i z tej przyczyny też ma zaszczyt ambasada holenderska na zasadzie otrzymanego od gabinetu w Gravenhage rozkazu podać te szczegóły do wiadomości sekretarza państwa Stanów zjednoczonych dla zawiadomienia o nich swego rządu.

Zdaje się więc, że w Japonii oczekują jak najspokojniej ekspedycji amerykańskiej.

(Gaz. Pr.)

Włochy.

(Depesze telegraficzne.)

Turyń, 16. maja. Według dziennika *Risorgimento* prezydent ministrów d'Azeglio i hrabia Cavour mają ciągle zamiar wystąpienia z gabinetu, pomimo, że król sam oświadczył, iż sobie tego nie życzy. Dzisiaj odbyła się rada ministeryalna, na którą, jak donosi dziennik *Armonia*, pan Cavour nie chciał już przybyć. Zresztą nowy prezydent izby Ratazzi miał się oświadczyć za zatrzymaniem polityki ministerylnej, przeciwcoy główna przyczyna do ministeryalnego przesilenia upadła. Izba deputowanych postanowiła odrzucić projekt komisji puszczania w dzierzawę kolei żelaznej Suza przedsiębiorcom piemonckim, a wziąć pod rozwagę pierwiastkowy projekt ministeryalny, według którego budowanie tej kolei ma być angielskiemu towarzystwu poruczone.

Turyń, 17. maja. Wczoraj wieczór podali się wszyscy ministrowie do dymisji; król zezwolił na nią. Aż do utworzenia nowego gabinetu pozostaną ministrowie na swoich posadach. Dotychczasowy prezydent ministrów d'Azeglio zajął się na rozkaz króla złożeniem nowego ministeryum. Senator Deferraris ma w miejsce pana Galvagno objąć portefeulle sprawiedliwości. Mówią, że dotychczasowy minister wojny Lamarmora i minister robót publicznych Paleocapa przyłączają się do nowej kombinacji. Wystąpienie hrabiego Cavour jest stanowczo zadecydowane; jako następcę jego wymieniają jedni senatora Colla, drudzy zaś senatorów Ricci lub Nigra. — W izbie deputowanych żądał jeden z członków odroczenia debaty nad kolejami żelaznymi, dopokąd nowy gabinet niezostanie utworzony, na ce jednak niezgodziła się izba. Ratazzi, którego wybór na prezydenta izby, pomimo że był przewodzącą lewego centrum, wywołał to przesilenie, nieotrzymał mimo oczekiwania jego stronników, żadnego wezwania, aby brać udział w kombinacji.

Neapol, 11. maja. Ces. rosyjscy Wielcy książęta przybyli tu dzisiaj.

Florenca, 16. maja. Wielki książę Toskański nakazał rozszerzyć zatokę w Liwornie. Budowle będą przedsiębrane podług planu paryskiego inżyniera pana Poirel. Na wydatki tegoroczne została już przeznaczona kwota 400,000 lire. Niektóre z interesowanych rządów włoskich przyjęły już propozycję towarzystwa toskańskiego względem założenia centralnej kolei włoskiej. Kolej ta będzie na 50 lat pozostawiona towarzystwu, i na 50 lat będzie zagwarantowane oprocentowanie kapitału po 5 od sta.

(L. k. a.)

Niemce.

(Oświadczenie pełnomocnika hanowerskiego na posiedzeniu konferencji berlińskiej.)

Hanower, 14. maja. Dziennik *Mainzer Journal* ogłasza następujący dokument jako oświadczenie pełnomocnika hanowerskiego na posiedzeniu berlińskiej konferencji cłowej z 1go b. m.:

Królewsko-hanowerski rząd pragnie równie usilnie jak dawniej tak i teraz także doczekać się tej chwili, aby nietylko pod względem wzajemnego stosunku w sprawach cłowych i handlowych między Austryą i mającym się rozszerzyć przez przystąpienie do związku podatkowego związkiem cłowym wszelkie wątpliwości jak najprędzej usunięte być mogły, ale także, aby wielki cel powszechnego zjednoczenia cłowego i handlowego niemieckich państw związkowych przez uprzątnienie granic cłowych między Austryą i państwami niemieckiego związku cłowego zupełnie osiągnięty został, jak tylko stojące temu dotąd na przeszkodzie różności zdań, stosunków i interesów materialnych usunąć się dadzą. Oba te cele mogą podług zdania król. hanowerskiego rządu zostać osiągnięte przez zawarcie między Austryą i państwami wspomnianego związku cłowego traktatu handlowego i cłowego z równą dla obu stron korzyścią. Temu samemu środkowi zawdzięcza związek cłowy teraźniejsze rozszerzenie swoje. Jeżeli zatem rząd ces. austriacki oświadczy, że życzy sobie rozpocząć w tym duchu układy z ogółem reprezentowanych tu rządów jeszcze w ciągu teraźniejszej konferencji, natenczas brałby w nich chętnie udział rząd król. hanowerski. Również przyczyniłby on się chętnie do uradzenia dalszych środków dla przygotowania zjednoczenia cłowego między Austryą i związkiem cłowym, jeźliby rząd ces. austriacki podał należyte podstawę w tej mierze, któraby się pogodzić dała z koniecznym zabezpieczeniem hanowerskich interesów krajowych. — Względem formy takich układów mogłoby bez wątpienia nastąpić łatwo należyte bliższe porozumienie się obudwu stron.

(P. Z.)

(Kurs giełdy frankfurckiej z 19. maja.)

Metal. austr. 5% 77; 4½ 69¼. Akcje bank. —. Sardyńskie —. Hiszpańskie 42½/16. Wiedeńskie 97½/8. Losy z r. 1834 --; 1839 r. —.

Prusy.

(Rozkaz król. odczytany w izbie drugiej. — Odpowiedź prezydenta ministrów na interpelację względem cłowego związku.)

Berlin, 17. maja. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej oświadczył minister-prezydent, że na mocy król. apowaznienia ma oznajmić izbom następujący królewski rozkaz:

My *Fryderyk Wilhelm*, z Bożej łaski król Pruski itd. rozporządzamy niniejszem na zasadzie artykułu 47. konstytucyi, jak następuje: Polecamy prezydentowi Naszego ministeryum państwa, baronowi Manteuffel, w przyszłą środę izby zamknąć i wezwać je, aby tego samego dnia o drugiej godzinie popołudniu przybyły do Naszego król. rezydencyonalnego zamku w Berlinie.

Dano w Poczdamie, 17. maja 1852.

Fryderyk Wilhelm.

Poczem prezydent zakomunikował zaopatrzoną licznymi podpisanymi interpelację względem cłowego związku, zawierającą to pytanie, czyli wysokie ministeryum państwa zamysła postarać się o utrzymanie i o rozpoczęte przez traktat z Hanowerem rozszerzenie cłowego związku w miarę kierujących przy założeniu go zasad i o partych na tem urzędzeń, a przytem się statecznie i niezachwianie trzymać tej zasady: „że aż po osiągnięciu tego celu nowo-założony związek cłowy może przystąpić do ważnego uregulowania swych handlowych i komunikacyjnych stosunków z innymi państwami, choćby się przeto pojedyncze sprzymierzone rządy od cłowego związku oderwać chciały.“

Minister prezydent oświadczył, że natychmiast na tę interpelację odpowie. Odpowiedź ta opiewa:

Mości Panowie! Co do przedmiotu interpelacji mógłbym Wam w tej mierze dość jasny przedstawić obraz, idzie tu jednak o pewny cel, dlatego pozwolicie mi, że względem toczących się jeszcze negocjacji nieoświadczę się dokładniej, gdyż przeto mógłby być łatwo cel narażony. Ale to oświadczenie może dać rząd Jego król. Mości tak krajowi jak izbom, że się będzie trzymać zasad, które zaraz na wstępie rzeczonych negocjacji za kierujące uznał.

Następnie w ciągu dziennego porządku przyjęto według uchwał izby pierwszej ustawę o pocztach tudzież ustawę o kradzieży drzewa.

(W. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Berlin, 19. maja. Wczoraj przybyli tu Ich Mość król i królowa Hanoweru. Wielki książę Oldenburski jest dzisiaj spodziewany.

(L. k. a.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 19. maja.)

Dobrowolna pożyczka 5% 102 p. 4½/2% z r. 1850 102½/8. 4½/2% z r. 1852 —. Obligacje długu państwa 90. Akcje bank. 101¼ l. Pol. list. zastaw. —; nowe 95¾; Pol. 500 l. 87¾; 300 l. 151½ l. Frydrychsдоры 13½/12. Inne złoto za 5 tal. 10¼. Austr. banknoty —.

Grecya.

(Najnowsza poczta lewantyńska.)

Ateny, 11. maja. Minister finansów przedłożył izbie deputowanych trzy ważne przedmioty: 1) Zamknięcie rachunków z roku 1850, 2) główne sprawozdanie o obrocie finansów w roku 1851, i 3) projekt budżetu z roku 1852. Skargi na niepomyślny stan finansów odzywają się ciągle w dziennikach. *Courrier d'Athenes* powiada: „Pan Christides, (minister finansów), lękając się skutków prze-

silenia finansowego, i zrażony tem, że zmistyfikowani koledzy jego nieprzyjęli zaproponowanych przez niego środków zaradczych, ma jak słyhać zamiar, podać się do dymisji. My nie jesteśmy w stanie zaręczyć za tę prawie powszechnie rozszerzoną pogłoskę; lecz jeżeli ona jest uzasadniona, tedy zagrażałoby gabinetowi wkrótce albo rozwiązanie, albo przynajmniej znaczne zmodyfikowanie." P. Griffith, sekretarz ambasady angielskiej, został przeznaczony do Washingtonu a p. Mosbourg, attaché przy ambasadzie francuskiej, do Meksyku.

(Lit. kor. austr.)

Tureya.

(Wiadomości z Bośni i Hercegowiny.)

Zara, 11. maja. *Osserv. Dalm.* potwierdza wiadomość telegraficzną o zbójckim napadzie 500 Czernogórców na turecką włość Bitaliza (Hercegowina), gdzie zabrali 1000 owiec, tudzież 90 sztuk koni wołów, zrabowali dwadzieścia domów i zabili dwóch synów jednemu z tamtejszych mieszkańców. W potyczce z turecką patrolą, liczącą 20 ludzi z Niksicz, poległo na placu czterech Montenegrynow, między tymi dwóch popów.

Odebrana Rajom broń, która miała być przechowana w bezpiecznych miejscach, sprzedaje rząd w wielu miejscach prywatnych, a to jak się zdaje dlatego, ponieważ podrzędni ajenci dopuścili się w tym względzie przestępstwa. Kosztowniejsze przedmioty, jakoto damasceńskie pistolety itd. pochodzą z rozbrojenia w Liwno.

W Mostar objął Miri-Liva Ibrahim Basza komendę nad wojskiem. Czeka na posiłki, które, jak sądzą powszechnie, będzie operować przeciw Grahowo a może także przeciw Montenegro, które nad Hercegowiną przywłaszcza sobie prawo protektoratu.

Na mocy otrzymanego odwołania udał się Omer Basza dnia 29. z. m. w podróż do Konstantynopola. Rajowie spodziewają się, że teraz przynajmniej na niejaki czas ustaną udręczenia, na które w ostatnim czasie ciągle narazeni byli.

(Abbl. W. Z.)

(Wojsko tureckie przeznaczone do operacji przeciw Montenegro.)

Zara, 14. maja. Dwa tureckie bataliony wkroczyły z Liwno do Mostar. Jak słyhać zwróca się one ku granicy montenegryńskiej, jednak operacja przeciw Montenegro ma się rozpocząć dopiero wtedy, gdy nadejdzie rozkaz z Konstantynopola.

(L. k. a.)

Azya.

(Poczta lewantyńska.)

Tryest, 13. maja. *Gazeta Tryestyńska* podaje następujące wiadomości z Lewanty.

Do Chartum zawinął dnia 29go marca przeznaczony od katolickiej misji dla centralnej Afryki żelazny okręt *Stella matutina* z całą swoją osadą.

Fuad Effendi rozpoczął negocjacje w sprawie puścizny Mehmeda Ali której załatwienie również mu Porta poleciła; spadkobiercy roszczą sobie bardzo wielkie pretensje do wicekróla, ogłaszając za swoje własność wszystko, co tylko Mehmed Ali uczynił dla dobra kraju. Ogółowa ich pretensja wynosi przeszło 62 mil. talarów.

Wszystkie do Birma przeznaczone wojska są w pochodzie, jeden niesforny pułk krajowego wojska będzie użyty do strzeżenia granicy; ale sądzą powszechnie, że on jeszcze raz po drodze bunt podniesie i w takim razie zostanie całkiem zwinięty. Birmany przedsięwzięją według swego rozmiaru wielkie uzbrojenia, i mieli już na kilku punktach 100,000 ludzi zgromadzić.

Sądzą powszechnie, że Anglicy pomkną się ile możności rzeką Birmańską w górę, wezmą Rangun w posiadłość, zabawią tam przez cały czas soty, a potem w razie potrzeby znowu operacje rozpoczną. Pozorna nieczyorność okrętów stojących na kotwicy w wodach Birmańskich obudza w Birmanach odwagę; wyzywają oni Anglików do zaczepki; a *Bombaj Times* robi nad tem taką uwagę, że Birmany będą mieć wkrótce sposobność przez trzygodzinne bombardowanie poznać boleśnie czynność Anglików.

Z Afganistanu donosi *Delhi Gazette* z 3. kwietnia, że Dost Mahomed chce posłać 6000 ludzi do Heratu.

Wiadomości z Hong-Kong sięgają do 29. marca i są pod względem buntu w chińskiej prowincji Kwangsi bardzo sprzeczne. Według jednych buntownicy liczący 10,000 ludzi w prowincji Wingow-Shing otoczeni są od 18,000 ludzi rządowego wojska; według drugich wojska rządowe są pobite, a rząd zadaje sobie wielkiej pracy, aby im posłać posiłki. Te wiadomości dodają, że buntownicy opanowali miasto Ny-Chan-Fu, i nałożyli na nie kontrybucję 50,000 ft. szterlingów. Inni znowu twierdzą, że insurgenci dla braku dział nie są w stanie rzucić się na miasto ufortyfikowane, i że tylko w pojedynczych bandach przeciągają po kraju rabując na około.

Z Manila odjechał jeden z oficerów hiszpańskich do Sulo, który tam będzie pełnić funkcje cywilnego i wojskowego gubernatora — to znaczy, że hiszpański rząd wziął istotnie namienioną wyspę w posiadłość.

(W. Z.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 21. maja. Dziś sprzedawano na naszym targu korzec pszenicy po 22r.28k., żyta 17r.24k., jęczmienia 16r.50k., owsa 9r.

34k., hreczki 17r.36k., kartofli 6r.40k. Cetnar siana kosztował 2r. 40k., okłotów 1r.37k. Za sąg drzewa bukowego płacono 27r.30k., sosnowego 22r. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Kołomyjskim.)

Kołomyja, 7. maja. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne zboża i innych foraliów, jakie były w ostatnich dwóch tygodniach kwietnia na targach w Kołomyi, Śniatynie, Kuttach i Obertynie: korzec pszenicy 6r.—5r.34k.—6r.35k.—5r., żyta 4r.48k.—3r.24k.—4r.33k.—4r., jęczmienia 2r.24k.—2r.18k.—3r.20k.—3r., owsa 2r.6k.—1r.48k.—1r.44k.—2r., hreczki w Kołomyi 3r. 24k., w Obertynie 3r., kukurudzy 4r.24k.—3r.11k.—4r.6k.—3r. Cetnar siana 48k.—45k.—1r.30k.—50k., nasienia konicza tylko w Kołomyi 40r., wełny w Kuttach 28r. a w Kołomyi 9r. Sąg drzewa twardego 6r.—7r.36k.—5r.45k.—4r., miękkiego 3r.36k.—0—4r.40k.—3r.12k. Funt mięsa wołowego 3³/₅k.—3¹/₅k.—3¹/₅k.—4k. i garniec okowity 1r.40k.—1r.28k.—1r.40k.—1r.20k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 22—23. maja.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	45	5	49
Dukat cesarski	5	49	5	52
Półimperyal zł. rosyjski	10	3	10	6
Rubel śr. rosyjski	1	56	1	57
Talar pruski	1	47	1	49
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	26	1	27
Galiczyjskie listy zastawne za 100 złr.	83	25	83	40

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucje kredytowym.

Dnia 24. maja 1852.

	złr.	kr.
Kupiono przez kuponów 100 po	—	—
Przedano " " 100 po	—	—
Dawano " " za 100	—	—
Żądano " " za 100	—	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 22. maja)

Amsterdam 171¹/₄ l. 2. m. Augsburg 122³/₄ — l. uso. Frankfurt 121¹/₂ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 181¹/₄ l. 2. m. Liworna 120⁷/₈ p. 2. m. Londyn 12.19. l. 2. m. Medyolan 122³/₄, Marsylia 145³/₄ l. Paryż 145³/₄ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀₀ lit. A. 95³/₄ lit. B. 108³/₄.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wied. d. 21. maja o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów stoplowanych agio 29³/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 29¹/₄. Ros. Imperyały 10. Srebra agio 22 gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. maja.

Hr. Krasicki Edmund, z Liska. — Hr. Parys Adam, z Korniego. — Hr. Czacki Maxymilian, z Krechowa. — Hr. Dzieduszycka Józefa, z Jezierzan. — P. Szczepański Józef, z Danileza.

Dnia 23. maja.

Hr. Łoś Włodzimierz, z Dołżanki. — Hr. Komorowski Ignacy, z Bilki. — PP. Łukasiewicz Kajetan, z Chocimirza. — Bubezyński Władysław, z Popowic. — Strzelecki Eugeniusz, z Wyrowa. — Trojackski Łucyan, z Pniowa. — Podlewski Waleryan, z Chomiakówki. — Stankiewicz Szczepan, z Podlisek. — Deszert Eugeniusz, z Kolomyi. — Szeliński Kazimierz, z Chodaczkowa. — Jaruntowski Jan, z Twierdzy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. maja.

Baron Löwenthel, do Gródka. — PP. Pietruski Teofil, do Lubienia. — Christiani-Grabiński Jan, do Herbacza.

Dnia 23. maja.

Hr. Krasicki Edmund, do Liska. — Baron Czechowicz, do Gródka. — PP. Karczewski Michał, do Remiszowa. — Żebrowski Tadeusz, do Żurawna. — Deszert Eugeniusz, do Kolomyi. — Gorajski Józef, do Bartatowa. — Rulikowski Jan, do Kołomyi. — Jełowicki Wenanty, do Kornalowie. — Smarzewski Nikodem, do Truskawca.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. i 23. maja.

Pora	Barometr w mierze wiedeń. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	28 0 45	+ 10°	+ 19°	Półn.-Zach.	pochm. ☉
2 god. pop.	28 0 48	+ 17,5°	+ 9°	"	" "
10 god. wie.	28 0 55	+ 12°		"	pogoda "
6 god. zran.	28 0 68	+ 12°	+ 19°	Zachodni	pochm. ☉
2 ^o d. pop.	28 0 75	+ 18,5°	+ 6,5°	"	" "
10 god. wie.	28 0 75	+ 12°		"	pogoda "

TEATR.

Dziś: kom. niem.: „Der Hofmeister in tausend Aengsten, oder: Der Weiberfeind in der Klemme.“
Potem: *Ostatnie przedstawienie p. Rasimi.*

Jutro: opera niem.: „Der Freischütz.“